

Raadsstuk

Onderwerp: Jaarverslag 2008 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) Voortijdig Schoolverlaten Midden-en Zuid-Kennemerland en Jaarverslag leerplicht Haarlem 2007-2008

Reg.nummer: 2009/100699

1. Inleiding

De gemeente Haarlem heeft diverse taken in het kader van de uitvoering van RMC en leerplicht. Hierbij wordt een overzicht van de uitvoering van het beleid over voorgaande jaren geboden door middel van twee jaarverslagen.

Inmiddels is in 2009 gebleken dat voortijdige schooluitval van nieuwe schoolverlaters over 2007-2008 in de regio Zuid- en Midden-Kennemerland is gedaald ten opzichte van de jaren daarvoor. De afgesproken maatregelen van het VSV-convenant 2008-2011 (VSV) worden in de komende jaren onverkort uitgevoerd.

Ook op de aanbevelingen uit de jaarverslagen (meer aandacht voor de meldingsplicht voor scholen, meer tussentijdse instroommomenten bij alle ROC-opleidingen en een intensievere samenwerking tussen leerplicht, RMC en andere ketenpartners) wordt ingezet door de gemeente in overleg met de partners.

Gemeente Haarlem is centrumgemeente van de RMC-regio “West-Kennemerland”(Midden- en Zuid-Kennemerland) en stelt het beleid voor voortijdig schoolverlaters op voor deze regio en maakt afspraken met de uitvoerende organisatie en de scholen en ketenpartners.

RMC's zijn landelijk in 39 regio's ingesteld om voortijdig schoolverlaten van niet meer leerplichtige jongeren van 18 tot 23 jaar regionaal aan te pakken.

Elk jaar wordt op basis van de middelen van het ministerie OCW de exacte uitvoering van RMC door het college van B&W vastgesteld.

De uitvoerders van RMC functioneren met andere ketenpartners om:

1. jongeren, die uitvallen of dreigen uit te vallen in beeld te krijgen en in beeld te houden;
2. te bemiddelen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen;
3. zo veel mogelijk voortijdig schoolverlaters alsnog een startkwalificatie te laten halen.

Conclusies:

In 2007 is een slag gemaakt in de uitvoering van RMC door vooral de inrichting van de centrale melding en registratie van voortijdig schoolverlaters centraal (bureau CAREL) uit te voeren. Door deze regionalisering van de meldingen (alle gemeenten van Zuid-Kennemerland in 2008 nog met uitzondering van Heemstede) is het aantal registraties sterk toegenomen, ook vanuit andere RMC-regio's. Het aantal herplaatsingen naar scholing en/of werk ligt in de hele RMC-regio op ruim 67 procent.

Het team Leerplicht, in 2008 vallend onder de afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport (JOS) voerde over het schooljaar 2007-2008 de leerplichtwet uit namens de gemeenten Haarlem, Zandvoort en Bennebroek.

De leerplichtambtenaren werken nauw samen met de scholen en met diverse andere ketenpartners, zoals bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming en de GGD. De taken van begeleiding, zorg en handhaving om leerlingen op school te houden, worden op deze wijze zo optimaal mogelijk uitgevoerd.

Aanbevelingen

1. Er komt nog meer aandacht voor meldingsplicht van scholen.
2. Aandacht voor verruiming van tussentijdse instroommomenten bij alle ROC-opleidingen.
3. Intensievere samenwerking tussen leerplicht en RMC.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor het jaarverslag 2008 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten Midden- en Zuid-Kennemerland en het jaarverslag leerplicht Haarlem 2007-2008 goed te keuren.

3. Beoogd resultaat

Goedkeuring van het jaarverslag 2008 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten Midden- en Zuid-Kennemerland en van het jaarverslag Leerplicht Haarlem 2007-2008.

4. Argumenten

Het jaarverslag RMC bevat een overzicht van de uitvoering en resultaten over 2008. Het jaarverslag leerplicht Haarlem bevat een overzicht van de uitvoering en resultaten over het schooljaar 2007-2008.

Programmabegroting 4.1.: Jeugd en Onderwijs, 1. Optimale kansen op deelname aan de maatschappij door jongeren.

5. Kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Elk jaar wordt op basis van de middelen van het ministerie OCW de exacte uitvoering RMC door het college van B&W bepaald.

7. Financieel:

Voor RMC was over 2008 voor de uitvoering een budget van 350.000 euro uit rijksmiddelen beschikbaar.

Financiering voor de uitvoering leerplicht 2007-2008 vond plaats via het Gemeentefonds en met inkomsten van de gemeenten Zandvoort en Bennebroek.

8. Bijlagen

Jaarverslag 2008 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten Midden- en Zuid-Kennemerland.

Jaarverslag 2007-2008 Leerplicht Haarlem.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris,

de burgemeester,

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

het jaarverslag 2008 Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten Midden- en Zuid-Kennemerland en het jaarverslag leerplicht Haarlem 2007-2008 goed te keuren.

Gedaan in de vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Jaarverslag Leerplicht

2007-2008

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1 Het kader.....	5
1.1 Wettelijk kader (5)	
1.2 Beleidsmatig kader (5)	
1.3 Verantwoordelijkheden geregeld in de leerplichtwet (6)	
1.4 Kerntaken van de leerplichtambtenaar (6)	
Hoofdstuk 2 Uitvoering van de leerplichttaken.....	8
2.1 Ambtsinstructie (8)	
2.2 “Vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim” (8)	
2.2.1 Absoluut verzuim (8)	
2.2.2 Relatief verzuim (9)	
2.2.2.1 Afhandeling van meldingen van relatief verzuim (9)	
2.2.2.2 Relatief verzuim in het schooljaar 2007-2008 (10)	
2.3 Vrijstellingen (10)	
2.3.1 Vrijstelling van inschrijving van een school (10)	
2.3.2 Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (11)	
2.4 Vervangende leerplicht (11)	
2.5 Het opmaken van een proces-verbaal (12)	
Hoofdstuk 3 Beschrijving van de leerplichtorganisatie.....	13
3.1 De functie van leerplichtambtenaar (13)	
3.2 De plaats van leerplicht binnen de gemeente Haarlem (13)	
3.3 Formatie en werkverdeling (13)	
3.4 De leerplichtadministratie (13)	
Hoofdstuk 4 Samenwerkingsverbanden.....	14
4.1 Inleiding (14)	
4.2 Regionale samenwerking in Bureau CAREL (Centr.Admin. RMC en Leerplicht) (14)	
4.3 Regionale samenwerking met leerplicht en RMC (15)	
4.4 Regiegroep leerplicht en RMC (15)	
4.5 Zorgadviesteam (ZAT) (16)	
4.6 Project Integrale Aanpak Schooluitval (PIAS) (16)	
4.7 Ingrado (17)	
Hoofdstuk 5 Overige activiteiten.....	18
5.1 Dag van de Leerplicht (18)	
5.2 Verzuimbeleid en de verzuimcoördinator (18)	
Samenvatting.....	20
Bijlage 1 Leerplichtcijfers schooljaar 2007-2008.....	21
Bijlage 2 Afkortingen.....	26

Voorwoord

De Leerplichtwet 1969 waarborgt het recht van jongeren op onderwijs. De verleiding om het onderwijs uitsluitend als een recht en niet als een plicht te zien ligt soms op de loer. Zo blijkt wel uit een toenemend aantal overtredingen op grond van wat "luxe verzuim" wordt genoemd, vakantiedagen buiten de schoolvakanties om. Maar ook het spijbelgedrag van jongeren neemt toe, soms uit balorigheid, soms ook door buiten de jongere liggende factoren. Uiteindelijk kan gesteld worden dat de leerplicht niet voor niets een **plicht** is. Het volgen van onderwijs is immers essentieel voor de ontwikkeling van een jongere.

De uitgangspunten voor het bestuurlijk kader voor jongeren zijn vastgelegd in het Collegeprogramma 2006-2010 en de nota Kiezen voor Jeugd. Het voorkomen van schoolverzuim en het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten onder (leerplichtige) jongeren is een van de speerpunten van het beleid. Het is immers in het belang van de jongeren dat zoveel mogelijk van hen een startkwalificatie halen om een goede kans te maken in de maatschappij.

Samenwerking tussen alle bij jongeren betrokken partners in Haarlem is van groot belang. Deze ketenaanpak krijgt steeds meer vorm. Het Haarlemse team leerplicht is hierbij de spin in het web, om samen met de ketenpartners de jongeren op school te houden. Hoe deze aanpak in het schooljaar 2007-2008 vorm heeft gekregen is te lezen in dit jaarverslag.

De Leerplichtwet 1969, artikel 25, lid 1, verplicht Burgemeester en Wethouders jaarlijks de raad te informeren over het gevoerde leerplichtbeleid. Met dit jaarverslag Leerplicht van de gemeente Haarlem over het schooljaar 2007-2008 wordt voldaan aan deze wettelijke verplichting.

Maarten Divendal
Wethouder Onderwijs en Jeugd.

Inleiding

Opbouw van het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit vijf hoofdstukken en een samenvatting.

Hoofdstuk 1 geeft een beschrijving van het kader waarbinnen de leerplichtambtenaar werkt, de Leerplichtwet en de daarin benoemde voornaamste verantwoordelijkheden en kerntaken van de leerplichtambtenaar. Ook wordt aandacht besteed aan de wetswijziging die de kwalificatieplicht toevoegde aan de Leerplichtwet.

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de belangrijkste taken van de leerplichtambtenaar. Deze spitsen zich vooral toe op controle en handhaving op de verschillende vormen van verzuim, het afgeven van vrijstellingen, vervangende leerplicht, enz.

Hoofdstuk 3 beschrijft de wijze waarop leerplicht in Haarlem georganiseerd is en gaat nader in op de uitvoering van de leerplichtregistratie.

Hoofdstuk 4 licht toe hoe leerplicht samenwerkt met diverse ketenpartners.

Hoofdstuk 5 beschrijft acties van het team leerplicht in het schooljaar 2007-2008.

Bijlage 1 biedt inzicht in de leerplichtcijfers over het schooljaar 2007-2008.

Bijlage 2 geeft een overzicht van de meest gebruikte afkortingen in dit jaarverslag.

Bevoegdheden en instrumenten

De Leerplichtwet biedt de gemeente bevoegdheden en instrumenten om inzicht te krijgen in het ongeoorloofd schoolverzuim van jongeren. Hiermee worden (onderwijs-)kansen en bedreigingen van bepaalde groepen jongeren in beeld gebracht. Hierdoor is het mogelijk tijdig instrumenten in te zetten om leerplichtige jongeren, die dreigen uit te vallen of al zijn uitgevallen, binnen het onderwijs te houden.

Door de steeds complexer wordende samenleving zijn er steeds meer jongeren met problemen en is de maatschappelijke impact van deze problematiek steeds lastiger, zoals bijvoorbeeld meervoudige (gedrags)problematiek en de toenemende diversiteit en verharding van de samenleving. Dit maakt het werk van de leerplichtambtenaar steeds intensiever, mede doordat ouders en jongeren steeds mondiger en assertiever zijn. Een integrale aanpak in het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten is in het kader van deze toenemende problematiek van groot belang.

Een belangrijke voorwaarde om de doelstellingen van de Leerplichtwet en het Collegeprogramma te kunnen realiseren is een optimale en kwalitatief goede bezetting van het team leerplicht. In het kader van het Grote Stedenbeleid 2006-2009 zijn daarvoor overigens extra middelen beschikbaar gesteld.

1. Het kader

In het schooljaar 2007-2008 voert de gemeente Haarlem niet alleen de leerplicht uit voor de eigen gemeente, maar ook voor de gemeenten Zandvoort en Bennebroek.

1.1 Wettelijk kader

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet. Zij moet ervoor zorgen dat alle leerplichtigen, woonachtig in de gemeente, ook daadwerkelijk aan het onderwijs deelnemen. De Leerplichtwet biedt het kader voor deze bescherming van het recht op onderwijs dat voor elk kind geldt.

De Leerplichtwet bepaalt dat jongeren volledig leerplichtig zijn vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin zij vijf jaar zijn geworden tot en met het schooljaar waarin zij zestien worden.

Naast de volledige leerplicht kent de Leerplichtwet vanaf 1 augustus 2007 ook de *kwalificatieplicht*. Jongeren zijn kwalificatieplichtig vanaf de dag volgend op de dag dat de volledige leerplicht eindigt. De kwalificatieplicht duurt tot de 18e verjaardag of zoveel eerder als de jongere een startkwalificatie behaalt. Een startkwalificatie is een diploma van HAVO of VWO of MBO niveau 2 of hoger. De invoering van de kwalificatieplicht is één van de middelen om schooluitval van jongeren te voorkomen en hen een degelijke positie te geven op de arbeidsmarkt.

De kwalificatieplicht betekent niet dat jongeren vijf dagen in de week op school moeten zitten. Sommige jongeren van 16 en 17 jaar werken nu eenmaal liever met hun handen dan met hun hoofd. Zij kunnen ook aan de kwalificatieplicht voldoen met een combinatie van leren en werken, zoals bijvoorbeeld de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) in het MBO.

Daarnaast is er een groep jongeren voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is. Daarom zijn zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK) en meervoudig gehandicapte kinderen vrijgesteld van de kwalificatieplicht. Dit geldt ook voor jongeren in het praktijkonderwijs die in bezit zijn van een getuigschrift of schooldiploma. Zij kunnen een programma volgen dat past bij hun niveau.

Bovendien mag de leerplichtambtenaar in individuele gevallen vrijstelling geven aan jongeren die om lichamelijke of psychische redenen geen startkwalificatie zouden kunnen behalen.

1.2 Beleidsmatig kader

In 2007 wordt door de afdeling Onderwijs, Welzijn, Gezondheid (OWG) van de sector Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) het de voortgangsnotitie *Kiezen voor Jeugd, integraal jeugdbeleid Haarlem 2007-2008* uitgebracht, als vervolg op een nota met dezelfde hoofdtitel uit 2005. Dit beleidsplan vormt een aanknopingspunt voor het team leerplicht, dat tot eind 2007 een integraal onderdeel is van de afdeling OWG en in verband met een reorganisatie vanaf 2008 valt onder de afdeling Jeugd, Onderwijs, Sport (JOS).

In de nota *Kiezen voor Jeugd* wordt het stimuleren van een zo optimaal mogelijke schoolloopbaan voor alle kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar expliciet benoemd. Dit wordt bereikt door voorkoming van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten door preventieve en curatieve activiteiten. Het uiteindelijke doel is om jongeren optimale kansen te bieden om zelfstandig te functioneren in de samenleving en op die manier jeugdwerkloosheid duurzaam terug te dringen. Dit kan bereikt worden door zoveel mogelijk jongeren hun schoolloopbaan te laten afsluiten met een startkwalificatie. Daarmee hebben jongeren een betere kans op duurzaam werk.

1.3 Verantwoordelijkheden geregeld in de Leerplichtwet

De Leerplichtwet is duidelijk over de verantwoordelijkheden die liggen bij diverse partijen.

Zo zegt de wet over de verantwoordelijkheid ten aanzien van het schoolbezoek van leerplichtige jongeren:

- de ouders zijn verplicht ervoor te zorgen dat hun leerplichtige kind ingeschreven wordt bij een school/onderwijsinstelling en deze ook daadwerkelijk bezoekt
- de jongere is vanaf zijn 12^e verjaardag ook zelf verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek.

Op grond de Leerplichtwet zijn schooldirecteuren verantwoordelijk voor:

- het voeren van een adequate verzuimregistratie;
- het doen van meldingen van ongeoorloofd verzuim van leerlingen aan de woongemeente van de leerling bij 3 dagen aaneengesloten verzuim of ongeveer 15 uur in 4 weken;
- het doen van meldingen van in- en uitschrijvingen van leerlingen aan de woongemeente van de leerling binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn (binnen 7 dagen);
- het verlenen van verlof wegens gewichtige omstandigheden tot en met 10 schooldagen en het verlenen van extra vakantieverlof voor (eenmalig) maximaal 10 schooldagen met inachtneming van de wettelijke kaders;
- het melden van verwijdering van leerlingen bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen (terstond). De school die verwijderd heeft een inspanningsverplichting om een andere school te vinden voor de verwijderde leerling;
- het doen van opgave van de omvang van het verzuim aan de eigen school aan de Minister van OCW.

De leerplichtambtenaar heeft vanuit de Leerplichtwet verantwoordelijkheden ten aanzien van:

- het behandelen van schoolverzuim, indien nodig in samenwerking met ketenpartners. Indien gewenst kan de leerplichtambtenaar handhavend optreden;
- het behandelen van aanvragen voor vrijstelling;
- het behandelen van aanvragen voor vervangende leerplicht;
- het verlenen van verlof wegens gewichtige omstandigheden van meer dan 10 schooldagen en het verlenen van extra vakantieverlof voor meer dan 10 schooldagen;
- het doen van opgave omtrent de omvang en behandeling van verzuim in de eigen gemeente aan de Minister van OCenW;
- het maken van een jaarverslag omtrent het gevoerde beleid en de resultaten ervan.

1.4 Kerntaken van de leerplichtambtenaar

De kerntaken van de leerplichtambtenaar zijn de volgende:

A. Controlerende en handhavende taak

In het kader van deze kerntaak controleert de leerplichtambtenaar *of schooldirecteuren de hen door de Leerplichtwet opgelegde verplichtingen nakomen*. Zo kan de leerplichtambtenaar bijvoorbeeld controleren of een adequate verzuimadministratie wordt gevoerd, of meldingen van in- en uitschrijving tijdig en consequent worden gedaan, of verzuimmeldingen tijdig en consequent worden gedaan, of verlof slechts wordt toegestaan op door de Leerplichtwet genoemde gronden. Voor een sluitende leerplichtadministratie zijn al deze onderdelen van essentieel belang. Bij het niet nakomen van verplichtingen kan de leerplichtambtenaar eventueel handhavend optreden tegen de schooldirecteur.

Daarnaast controleert de leerplichtambtenaar *of ouders en jongeren de hen door de Leerplichtwet opgelegde verplichtingen nakomen*. Hierbij gaat het met name om de verplichting een leerplichtige jongere in te schrijven op een school en het bezoeken van deze school. Wordt een leerplichtige jongere niet ingeschreven op een school dan kan de

leerplichtambtenaar handhavend optreden tegen de ouder. Spijbelt een jongere dan kan de leerplichtambtenaar, afhankelijk van de situatie, handhavend optreden tegen ouders en/of jongere.

B. Maatschappelijke zorgtaak

In het kader van deze kerntaak om (dreigend) ongeoorloofd schoolverzuim te voorkomen en terug te dringen vervult de leerplichtambtenaar zowel een curatieve als een preventieve rol.

Verzuim of dreigend verzuim is vaak een signaal voor dieperliggende problemen. Bij het zoeken naar oplossingen voor het verzuimgedrag (curatieve rol) werkt de leerplichtambtenaar daarom veelvuldig samen met de scholen, jeugdhulpverleningsorganisaties, de Politie en het Openbaar Ministerie (OM). Hierbij speelt de leerplichtambtenaar een schakelrol. Door deelname aan de zorgteams van scholen wordt de leerplichtambtenaar al in een vroeg stadium betrokken bij verzuimproblemen.

In de preventieve rol heeft de leerplichtambtenaar ook de wettelijke taak aan betrokken partijen voorlichting te geven en overleg te plegen.

C. Taak rondom vervangende leerplicht, vrijstelling en verlof

Ouders kunnen voor hun leerplichtige kind vervangende leerplicht, vrijstelling of verlof aanvragen. De aanvraag wordt gedaan bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de jongere. De leerplichtambtenaar neemt hierover, in samenspraak met partijen, een beslissing. Meer over deze aanvragen leest u in paragraaf 2.2.

Vervangende leerplicht (artikel 3a en 3b van de Leerplichtwet)

Ouders kunnen, met instemming van de school, een beroep doen op vervangende leerplicht wanneer hun kind niet geschikt is voor volledig dagonderwijs. De jongere kan dan naast theorielessen ook praktijktijd (stage) gaan volgen. Voorbeelden hiervan in Haarlem zijn de leerwerktrajecten van Bureau Jeugdzorg (Molen de Adriaan, Restaurant de Ripper, Restaurant de Kloosterkeuken, Scheepswerf de Chinook).

2 Uitvoering van de leerplichttaken

2.1 Ambtsinstructie

Op grond van de Leerplichtwet (artikel 16, lid 4) stelt het college van burgemeester en wethouders een instructie vast voor de leerplichtambtenaren, de zogenaamde *ambtsinstructie*. Hierin wordt aangegeven op welke wijze de leerplichttaken worden vervuld, bijvoorbeeld de afhandeling van ongeoorloofd verzuim. Ook staat in de ambtsinstructie met welke frequentie overleg wordt gevoerd en hoe wordt samengewerkt met regiogemeenten en hoe en met welke instellingen wordt samengewerkt.

Op basis van het in september 2004 vastgestelde landelijke VNG-model (Vereniging voor Nederlandse Gemeenten) voor de ambtsinstructie leerplicht is in augustus 2005 door het college een herziene ambtsinstructie voor Haarlem vastgesteld.

De belangrijkste punten worden hieronder vermeld.

2.2 “Vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim”

Volgens de Leerplichtwet is elke leer- of kwalificatieplichtige jongere verplicht ingeschreven te staan bij een school of instelling in Nederland en deze ook te bezoeken. Daarop zijn slechts enkele uitzonderingen mogelijk:

- ziekte van de jongere (artikel 12)
- vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging (artikel 13)
- vrijstelling (artikel 5 onder a, onder b, onder c)
- toegekend verlof (artikel 11f en 13a of artikel 11g en 14)

Wanneer een jongere niet voldoet aan een van bovengenoemde criteria en toch afwezig is van school wordt hiervan door de school melding gedaan aan de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling. Er is dan sprake van *vermoedelijk ongeoorloofd verzuim*. Er is pas sprake van ongeoorloofd verzuim wanneer onderzoek van de leerplichtambtenaar heeft aangetoond dat een leerling zonder geldige reden de lessen heeft verzuimd.

De Leerplichtwet kent in essentie twee vormen van verzuim:

Absoluut verzuim

Relatief verzuim

2.2.1 Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim, wanneer een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet staat ingeschreven bij een erkende school of instelling (zoals bedoeld in artikel 1 van de Leerplichtwet). Een school mag een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet zonder meer uitschrijven, dit is slechts toegestaan na het overleggen van een bewijs van inschrijving op een andere school.

De controle op absoluut verzuim is in eerste instantie vooral een administratieve check van de leerplichtadministratie. Soms blijken gezinnen verhuisd te zijn maar nog niet uit de GBA uitgeschreven. Het kan ook zo zijn dat een school verzuimd heeft een inschrijving te melden.

De basis voor de leerplichtadministratie in CAREL zijn de GBA-gegevens van de leer- en kwalificatieplichtigen. Aan het begin van het nieuwe schooljaar worden alle schoolgegevens van de jongeren, op basis van informatie van de scholen, in de leerplichtadministratie in CAREL verwerkt. Nadat de gegevens van alle scholen zijn verwerkt vindt een eerste controle op niet ingeschreven leerplichtige jongeren plaats. Bureau CAREL zendt de ouders van deze jongeren een brief met het verzoek een bijgevoegd formulier in te vullen en te laten ondertekenen en stempelen door de school. Indien er op de eerste brief binnen twee weken geen reactie komt wordt een tweede brief verzonden. Als ook hierop binnen twee weken geen reactie komt stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. De leerplichtambtenaar doet dit door een huisbezoek af te leggen bij het gezin of door de ouders uit te nodigen voor een gesprek. Als uit het onderzoek blijkt dat het absoluut verzuim onwettig (ongeoorloofd) is, wordt er tegen de ouders proces verbaal opgemaakt.

2.2.2 Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim wanneer een ingeschreven leerplichtige jongere ongeoorloofd les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim wordt onderverdeeld naar:

- Signaalverzuim
- Zorgwekkend verzuim
- Luxe verzuim

Signaalverzuim is kortdurend verzuim, minder dan drie aaneengesloten dagen. Dit verzuim komt vaak voort uit gezinsproblematiek, sociaal-emotionele problemen, gepest worden, conflicten op school of leer- en motivatieproblemen. De school handelt dit ongeoorloofde verzuim doorgaans zelf af, maar kan ook de leerplichtambtenaar informeren en verzoeken actie te ondernemen.

Zorgwekkend verzuim is verzuim van meer dan drie aaneengesloten dagen of meer dan 15 uur in vier weken. Vaak komt dit voort uit gedragsproblematiek, psychische problemen, criminaliteit, verslaving van jongere of ouders, enz. Vaak is er ook sprake van multiproblematiek: meerdere problemen die zich in één jongere of in één gezin verenigen. Ook wanneer jongeren veelvuldig ziek gemeld worden terwijl daar geen aanwijsbare medische oorzaak voor is kan duiden op feitelijk ongeoorloofd verzuim. Kinderen krijgen in zo'n geval "dekking" van hun ouders. Verzuim van minimaal drie aaneengesloten dagen of 15 uur in vier weken *moet* door de school aan de leerplichtambtenaar worden gemeld. Deze zal in overleg met de school actie ondernemen.

Luxe-verzuim betreft vakantie buiten de schoolvakanties om. Vaak worden kinderen enkele dagen voor de vakantie ziek gemeld zodat het gezin eerder op vakantie kan. Doorgaans ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de ouders.

2.2.2.1 Afhandeling meldingen van relatief verzuim

Bij meldingen van alle soorten relatief verzuim zal de leerplichtambtenaar een onderzoek instellen. De jongere en/of de ouders (afhankelijk van de leeftijd van de jongere en van de situatie) worden opgeroepen voor een gesprek. In dat gesprek wordt gepoogd de oorzaak voor het verzuim te achterhalen. Qua afhandeling zijn er verschillende mogelijkheden:

- Veel zorg en begeleiding nodig.
In sommige gevallen zullen ouders en/of kinderen voor verdergaande hulpverlening al bij een andere instantie in behandeling zijn. Mocht dit nog niet zo zijn, maar wel noodzakelijk worden geacht, dan kan de leerplichtambtenaar ouders en/of kinderen doorverwijzen. Dit zijn vaak langlopende zaken waarbij de leerplichtambtenaar slechts één van de partijen is.
- Waarschuwing.
Wanneer een jongere voor het eerst een (lichte) leerplichtovertreding begaat kan een zaak worden afgedaan met een waarschuwingsbrief. Elke volgende overtreding komt de jongere dan doorgaans op een "zwaardere straf" te staan.
Ook ouders krijgen in sommige gevallen een waarschuwingsbrief als afhandeling van het verzuim van hun kind. Het gaat dan bijvoorbeeld om een eerste geval van luxe verzuim van minder dan een dag.
- Proces verbaal
Wanneer een jongere hardnekkig is in zijn/haar verzuim en/of heel veel verzuimt kan een proces verbaal worden opgemaakt tegen hem/haar en/of de ouders. Een proces verbaal wordt ingezonden naar het Openbaar Ministerie. Het is aan de rechter om mate van strafvervolgung te bepalen en de hoogte van een eventuele boete.
Bij absoluut verzuim (niet ingeschreven staan op een school) zijn het altijd de ouders die vervolgd worden.
Bij luxe verzuim van een aantal wordt, zeker in geval van recidive, bijna altijd proces verbaal opgemaakt.

2.2.2.2 Relatief verzuim in het schooljaar 2007-2008

In totaal zijn er in het schooljaar 2007-2008 in Haarlem 229 meldingen van jongeren met *relatief* verzuim in behandeling genomen, als volgt onder te verdelen:

- signaalverzuim 110
- zorgwekkend verzuim 81
- luxe verzuim 38

2.3 Vrijstellingen

De Leerplichtwet onderscheidt vrijstellingen van inschrijving van een school en vrijstellingen van geregeld schoolbezoek.

2.3.1 Vrijstelling van inschrijving van een school

Er is een aantal gronden waarop ouders vrijstelling van inschrijving bij een school voor hun leerplichtige kind kunnen aanvragen bij de leerplichtambtenaar. Deze staan beschreven in artikel 5 en 5a van de Leerplichtwet.

Artikel 5 onder a en artikel 7: lichamelijke of psychische gronden

Op grond van lichamelijke of psychische ziekte is een jongere ongeschikt voor schoolbezoek. Bij de vrijstellingsaanvraag wordt een rapport van de behandelend arts of psycholoog gevoegd. Dit wordt doorgezonden naar een onafhankelijk deskundige die op basis daarvan de leerplichtambtenaar van een advies voorziet. In de gemeente Haarlem is de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in het voorjaar van 2006 door het college aangewezen als onafhankelijk deskundige.

Wanneer een aanvraag voor vrijstelling op deze grond gehonoreerd wordt kan dit voor een beperkte periode zijn of voor de rest van de leer- en kwalificatieplicht. Wanneer een vrijstelling voor een beperkte periode wordt afgegeven dienen de ouders vóór 1 juli van het schooljaar waarin de vrijstelling verloopt een eventuele nieuwe vrijstelling aan te vragen.

In de meeste gevallen bieden medisch kinderdagverblijven dagopvang aan vrijgestelde kinderen.

Artikel 5 onder b en artikel 8: bedenkingen tegen de richting van de school

Wanneer ouders bedenkingen hebben tegen de richting van alle scholen die binnen redelijke afstand van de woning liggen dient een aanvraag bij leerplicht te worden ingediend voor vrijstelling van inschrijving bij een school. In deze aanvraag dient verklaart te worden dat er bezwaar is tegen de richting van het onderwijs. De leerplichtambtenaar onderzoekt of het inderdaad gaat om een richtingsbezwaar en niet om bijvoorbeeld opvoedkundige of onderwijskundige bezwaren. Daarnaast onderzoekt hij/zij of de leerling in het schooljaar voorafgaand aan de aanvraag niet ingeschreven heeft gestaan op een school. Is dit wel het geval dan kan een aanvraag voor vrijstelling niet worden gehonoreerd.

Artikel 5 onder c en artikel 9: inschrijving bij een school in het buitenland

Kinderen die ingezetene zijn van Nederland moeten in principe staan ingeschreven op een school of instelling in Nederland. Wanneer ouders hun kind in het buitenland naar school willen laten gaan dienen zij een vrijstellingsverzoek te doen. Dit dient vergezeld te gaan van een bewijs van inschrijving van de jongere en eventueel in een later stadium een bewijs dat deze de school ook daadwerkelijk bezoekt (bijvoorbeeld een rapport). Ouders kunnen er ook voor kiezen hun kind uit te schrijven uit de GBA. Wanneer het kind langer dan acht maanden in het buitenland verblijft is dit zelfs een verplichting (Wet op de GBA, artikel 48).

Artikel 5a De ouders leiden een trekkend bestaan waarbij jongere hen vergezelt.

Onder ouders die een trekkend bestaan leiden worden verstaan diegenen die als kermisexploitant of circusmedewerker een groot deel van het jaar onderweg zijn. Vrijstelling is nodig voor hun eventuele waneer zij met hun ouders meereizen. De vrijstelling wordt opgeschort wanneer de standplaats van kermis of circus zich in een straal van 5 km. van een zogenaamde "rijdende school" bevindt.

Er is in het schooljaar 2007-2008 geen aanvraag op grond van dit artikel ingediend.

2.3.2 Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

De Leerplichtwet kent een aantal gronden voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek van een jongere. Deze worden benoemd in artikel 11 van de Leerplichtwet:

- Artikel 11 onder a, de school is gesloten of het onderwijs geschorst
- Artikel 11 onder b, het bezoeken van de school is verboden
- Artikel 11 onder c, de jongere de toegang tot de school is ontzegd (schorsing)
- Artikel 11 onder d, artikel 12 en 13b, de jongere ziek is
- Artikel 11 onder e, artikel 13b, de jongere plichten moet vervullen die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging. Over het algemeen gaat het hier om niet christelijke religieuze feestdagen. In de regel wordt hiervoor per religieuze feestdag 1 dag vrijaf gegeven

Bij a t/m c kan de jongere logischerwijs de school niet bezoeken. Bij d en e volstaat een mededeling van een van de ouders, hiervoor hoeft geen vrijstelling te worden gevraagd. De leerplichtambtenaar heeft in principe geen bemoeienis met bovenstaande "vrijstellingen".

Daarnaast noemt dit artikel nog twee omstandigheden die kunnen leiden tot vrijstelling voor de leerling:

- Artikel 11 onder f, en artikel 13a, de jongere kan vanwege de specifieke aard van het beroep van één van zijn/haar ouders alleen buiten de schoolvakantie met hen op vakantie gaan. Bij specifieke aard van het beroep moet gedacht worden aan strandtenthouders, die het grootste deel van hun inkomen verwerven in de zomermaanden. De directeur van de school kan dit verlof éénmaal per jaar voor ten hoogste tien dagen toekennen, waarbij de Leerplichtwet in acht dient te worden genomen. Dit houdt o.a. in dat vakantieverlof nooit mag vallen in de eerste twee weken van het nieuwe schooljaar.
Over aanvragen voor vakantieverlof van meer dan tien schooldagen beslist de leerplichtambtenaar. Deze aanvragen zullen in principe nooit gehonoreerd worden omdat de wet ervan uitgaat dat een gezin recht heeft op een gezinsvakantie van twee weken, i.e. tien schooldagen.
- Artikel 11 onder g, artikel 14, de jongere is door gewichtige omstandigheden verhinderd de school te bezoeken. Het gaat hier om omstandigheden die buiten de wil van ouders en kind gelegen zijn. Te denken valt aan overlijden en/of begrafenis van naaste familie, huwelijk van naaste familie of verhuizing. Ook hier beslist de directeur over het verlenen van de vrijstelling voor een periode van maximaal tien dagen. Over aanvragen van meer dan tien dagen beslist de leerplichtambtenaar.

2.4 Vervangende leerplicht

Niet alle jongeren zijn "geschikt" om lesstof via theorie tot zich te nemen. Sommigen hebben onoverkomelijke problemen binnen het volledig dagonderwijs. Voor deze jongeren, vanaf 14 jaar, zijn er alternatieve leertrajecten waarvan praktijktijd een groot deel uitmaakt. Deze praktijktijd bestaat doorgaans uit lichte arbeid. In Haarlem zijn bijvoorbeeld enkele de leerwerkprojecten van Bureau Jeugdzorg voorbeelden van dergelijke alternatieve trajecten. Denk aan de Kloosterkeuken, Restaurant De Ripper, Molen De Adriaan en Scheepswerf De Chinook.

Om deel te mogen nemen aan een dergelijk traject moeten de ouders van de jongere een verzoek om vervangende leerplicht indienen bij de leerplichtambtenaar. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van een plan van aanpak dat is opgesteld door de school en dat onderwijsdoelen en praktijktijd beschrijft. Vervangende leerplicht wordt afgegeven voor één jaar en heeft ten doel terugkeer naar het reguliere dagonderwijs.

2.5 Het opmaken van een proces verbaal

De leerplichtambtenaar is belast met de opsporing van strafbare feiten en als zodanig verplicht bij constatering hiervan proces-verbaal op te maken. Voor het opmaken van een proces verbaal is een opsporingsbevoegdheid noodzakelijk.

Alle leerplichtambtenaren in de gemeente Haarlem zijn beëdigd Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). In deze hoedanigheid vallen zij onder direct toezicht van de Korpschef van de Politie regio Kennemerland te Haarlem.

Wanneer schoolverzuim ondanks allerlei afspraken en inspanningen onverminderd doorgaat, zal de leerplichtambtenaar als uiterste handhavingmiddel overgaan tot het opmaken van een proces-verbaal; er is dan sprake van strafrechtelijke aanpak van het schoolverzuim. Een proces-verbaal kan tegen de jongere zelf worden opgemaakt vanaf het twaalfde jaar; dan is hij/zij wettelijk gezien ook zelf verantwoordelijk voor zijn/haar schoolbezoek (Leerplichtwet artikel 2 lid 3). Ook tegen de ouders kan proces-verbaal worden opgemaakt als het vermoeden bestaat dat zij zich niet inspannen om het (relatief) verzuim van hun kind te laten stoppen. Ook wanneer een kind niet ingeschreven staat bij een school (absoluut verzuim) kan dit reden zijn om proces-verbaal op te maken tegen de ouders (Leerplichtwet, artikel 26) De leerplichtambtenaar heeft wettelijk gezien ook de mogelijkheid een school te berispen, in uiterste instantie met een proces-verbaal, wanneer de school de Leerplichtwet met voeten treedt (Leerplichtwet, artikel 27).

Indien proces-verbaal is opgemaakt wordt dit naar de Officier van Justitie gezonden. Deze kan een boete eisen van maximaal € 2.250,--.

Indien er sprake is van zorgwekkend verzuim of indien een proces verbaal wordt opgemaakt tegen een jongere gaat er tevens een afschrift naar de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK).

In het schooljaar 2007-2008 is 54 keer proces-verbaal opgemaakt, waarvan:

27 keer wegens luxe verzuim

26 keer wegens relatief schoolverzuim

1 maal wegens absoluut verzuim.

Er is in het schooljaar 2007-2008 geen proces-verbaal opgemaakt tegen een schooldirecteur.

3 Beschrijving van de leerplichtorganisatie

3.1 De functie van leerplichtambtenaar

Landelijk, maar vooral ook gemeentelijk is er toenemende aandacht voor het terugdringen en voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Hierdoor, en door de steeds ingewikkelder problematiek rondom jongeren is de druk op de primaire taak van de leerplichtambtenaar in de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen.

Centraal staat het principe dat jongeren naar school gaan tot zij een startkwalificatie hebben behaald. Omdat verzuim vaak een voorbode is van voortijdig schoolverlaten waarmee de startkwalificatie uit beeld raakt, bestaat een groot deel van het werk van de leerplichtambtenaar uit het afhandelen van verzuimmeldingen. Naast deze curatieve taak heeft de leerplichtambtenaar ook nog een preventieve taak: voorlichting geven aan ouders en waar nodig aan scholen. Uiteraard kan de leerplichtambtenaar niet alle problemen zelf oplossen. Vaak wordt daarom de hulp ingeroepen van ketenpartners als Jeugdzorg, MEE, Raad voor de Kinderbescherming, enz.

3.2 De plaats van leerplicht binnen de gemeente Haarlem

In de gemeente Haarlem viel het bureau leerplicht tot eind 2007 onder de Sector Maatschappelijke Ontwikkeling en daarbinnen onder de afdeling Onderwijs, Welzijn en Gezondheid (OWG). Na de reorganisatie binnen de gemeente Haarlem werd het team leerplicht organisatorisch ondergebracht bij de Hoofdafdeling Stadszaken en daarbinnen bij de afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport (JOS). De aansturing van het team vindt plaats door het afdelingshoofd.

3.3 Formatie en werkverdeling

In het schooljaar 2007-2008 zijn vijf leerplichtambtenaren werkzaam bij het team leerplicht. De totale formatie bedraagt 3,73 fte. Alle vijf de leerplichtambtenaren zijn BOA.

In december 2007 start de nieuwe beleidsmedewerker voortijdig schoolverlaten. Zij krijgt ook het leerplichtbeleid in haar pakket.

Een van de leerplichtambtenaren vertrekt in april; hij gaat met pensioen. Twee anderen worden in de eerste helft van 2008 (langdurig) ziek.

In 2007 en 2008 krijgt elke gemeente extra middelen voor het vervullen van de kwalificatieplicht. In Haarlem wordt de eerste medewerker op dit geld aangenomen in juni 2008.

Voor wat betreft de werkverdeling: de scholen zijn onderverdeeld onder de leerplichtambtenaren. Elke leerplichtambtenaar is zo verantwoordelijk voor de contacten met deze school, voor het afhandelen van verzuimmeldingen van deze school, voor het deelnemen aan de Zorgadviesteams (ZAT) van deze school, enz. Contact met scholen, ouders en leerlingen behelst niet alleen handhavend optreden, maar ook adviseren, voorlichting geven en faciliteren.

3.4 De leerplichtadministratie

De leerplichtadministratie van de gemeente Haarlem is ondergebracht bij het bureau voor de Centrale Administratie RMC en Leerplicht, Bureau CAREL. Dit bureau verzamelt en registreert de gegevens van alle leerplichtigen van de gemeenten in Midden en Zuid Kennemerland. Berichten van in- en uitschrijving, maar ook verzuimmeldingen en eventueel meldingen van schorsing komen bij dit bureau binnen. Bureau CAREL verricht administratieve werkzaamheden voor de leerplichtambtenaren, zoals de eerste correspondentie met ouders over het absoluut verzuim.

De leerplichtadministratie is een belangrijk onderdeel van het werk van de leerplichtambtenaar omdat de kwaliteit van zijn werk staat of valt met de kwaliteit van de leerplichtadministratie.

4 Samenwerkingsverbanden

4.1 Inleiding

Schoolverzuim en schooluitval zijn maatschappelijke problemen die nauw verweven (kunnen) zijn met vraagstukken als werkloosheid, criminaliteit, veiligheid, verslaving en armoede. De leerplichtambtenaar is in het behandelen van gevallen van verzuim en schooluitval dan ook geen eiland. Hij heeft een groot netwerk, dat integrale aanpak van de problematiek rondom verzuim en schoolverlaten mogelijk maakt. De leerplichtambtenaar neemt altijd op dossierniveau contact op met de instellingen die bij de jongere betrokken zijn om zoveel mogelijk tot een gemeenschappelijke aanpak te komen. De leerplichtambtenaar vervult hierbij de schakelrol en neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op de verzuimmeldingen.

Leerplicht werkt in de eerste plaats natuurlijk nauw samen met scholen en onderwijsinstellingen. Daarnaast is er samenwerking met leerplichtambtenaren van andere gemeenten en met de RMC-medewerkers, en met partijen uit de ketenorganisatie zoals de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdzorg, Jeugdreclassering, RIAGG, politie en justitie (Openbaar Ministerie). Doel van deze samenwerking is altijd om een zo goed mogelijke oplossing te vinden voor de problemen waarmee de jongere kampt en die hem/haar belemmeren in de schoolloopbaan en daarmee in toekomstperspectief.

4.2 Regionale samenwerking in Bureau CAREL (Centrale Administratie RMC en Leerplicht)

In de loop van het schooljaar 2006-2007 heeft de samenwerking van negen regiogemeenten op het gebied van de registratie ten behoeve van leerplicht en RMC vorm gekregen in Bureau CAREL, de Centrale Administratie RMC en Leerplicht. Dit bureau werd organisatorisch ondergebracht bij de gemeente Haarlem, die daartoe bij gemeenschappelijke regeling door de regiogemeenten werd aangewezen. Bureau CAREL werkte voor de gemeenten:

- Bennebroek
- Beverwijk
- Bloemendaal
- Haarlem
- Haarlemmerliede en Spaarnwoude
- Heemskerk
- Uitgeest
- Velsen
- Zandvoort

Met de centralisering van de registratie werd ook gekozen voor nieuwe software. De door Eljakim IT ontwikkelde websoftware ten behoeve van de registratie kreeg ook de naam CAREL. In het schooljaar 2006-2007 werd het gebruik van CAREL gefaseerd ingevoerd. In het schooljaar 2007-2008 werkten alle deelnemende gemeenten en de RMC met CAREL.

In de loop van het schooljaar doen zich nogal wat kinderziekten voor, reden om een regionaal gebruikersoverleg in te stellen waaraan leerplichtambtenaren uit de regio deelnemen, alsmede de applicatiebeheerder van CAREL en een vertegenwoordiger van de softwareleverancier. Aan dit overleg neemt ook een van de Haarlemse leerplichtambtenaren deel. Doel van dit gebruikersoverleg is niet alleen om kinderziekten uit het systeem te halen, maar ook om de mogelijkheden ervan voor leerplicht te optimaliseren.

De basis van CAREL zijn de GBA-gegevens van alle 0- tot 23-jarigen uit de deelnemende gemeenten. Hiermee is één actueel en volledig bestand van alle jongeren uit de regio beschikbaar met daarin informatie over schoolbinding, startkwalificatie e.d. CAREL biedt bovendien de mogelijkheid te worden uitgebouwd tot een belangrijk monitorinstrument ten behoeve van de verdere ontwikkeling van Onderwijs- en Jeugdbeleid.

Omdat de uitvoering van leerplicht een lokale aangelegenheid is worden de meldingen van verzuim en voortijdig schoolverlaten door de medewerkers van Bureau CAREL doorgemeld aan de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de jongere of bij de regionale RMC-trajectbegeleiders.

4.3 Regionale samenwerking met leerplicht en RMC

In de ambtsinstructie van de leerplichtambtenaren in Haarlem wordt gesteld dat tenminste twee maal per jaar overleg gevoerd moet worden met de leerplichtambtenaren van de gemeenten in de regio. De gemeente Haarlem is in de regio trekker van een dergelijk overleg, dat niet alleen met de leerplichtambtenaren maar ook met de RMC-medewerkers wordt gevoerd. Het gaat dus om een overleg op uitvoerend niveau. In het schooljaar 2007-2008 wordt dit overleg twee maal belegd.

In principe is het bureauhoofd leerplicht voorzitter van dit overleg. Door haar ziekte neemt een van de leerplichtambtenaren deze taak op zich en na haar aanstelling de beleidsmedewerker voortijdig schoolverlaten/leerplicht.

In 2007-2008 worden zaken besproken als:

- Aanpak luxe verzuim / verlofaanvragen
Er wordt een start gemaakt met een regionale aanpak van luxe verzuim. Afsproken wordt dat werkgeversverklaringen niet noodzakelijkerwijs tot toestemming voor extra verlof leiden. Het gaat dan om een organisatorisch probleem van de werkgever.
- Aanstellen van een verzuimcoördinator
Er is in het beleidsoverleg (regiegroep) vastgesteld dat een verzuimcoördinator zal worden aangesteld voor een periode van ongeveer een jaar. De bedoeling is dat deze de scholen voor voortgezet onderwijs gaat bezoeken en zal aanjagen in het melden van ongeoorloofd verzuim. De verzuimcoördinator schuift aan bij het regionaal overleg om zich voor te stellen en het plan van aanpak dat zij heeft gemaakt te bespreken.
- Knelpunten bij de invoering van de kwalificatieplicht
Door de invoering van de kwalificatieplicht is de leerplicht feitelijk met een jaar verlengd. Er worden afspraken gemaakt over wanneer een kwalificatieplichtige jongere wordt overgedragen aan de RMC.
- Ketenorganisatie en OM
Er wordt een overleg met het Openbaar Ministerie op gang gebracht om werkafspraken te maken en eenduidigheid in de aanmelding en afhandeling van processen verbaal te bewerkstelligen
- Vrijstellingen
Er wordt gesproken over de afhandeling van vrijstellingen op psychische gronden
- Uitval leerlingen ROC NOVA College
Er wordt geconstateerd dat de uitval van leerplichtige leerlingen bij het NOVA College een probleem is. Er wordt gesproken over oplossingsrichtingen, o.a. het opstellen van een stappenplan.

Naast het georganiseerde regionaal overleg is er natuurlijk collegiaal overleg over casussen.

4.4 Regiegroep leerplicht en RMC

Naast het overleg op uitvoerend niveau is er ook een overleg leerplicht en RMC op beleidsniveau. Dit overleg vindt in het verslagjaar zes keer plaats en wordt voorgezeten door de beleidsmedewerker leerplicht en voortijdig schoolverlaten van de (centrum-)gemeente Haarlem.

In de overleggen komen zaken aan de orde als:

- Het laten uitvoeren van een quick scan
De gelden voor de kwalificatieplicht worden via centrumgemeente RMC uitgekeerd aan de regio. In de regio Midden en Zuid Kennemerland is besloten een deel van de kwalificatieplichtgelden te besteden aan regionale zaken. Zo wordt de verzuimcoördinator uit een deel van dit geld betaald. Ook wordt besloten een quick

scan van de regio te laten uitvoeren om na te gaan wat het draagvlak is voor verdergaande regionalisering in de uitvoering van leerplicht en RMC. Besloten wordt deze quick scan uit te stellen tot het moment dat de problemen rondom CAREL zijn opgelost.

- **Projecten**

Er wordt gesproken over een project “Jongeren in de vaart”, dat gedeeltelijk vanuit provinciale gelden, gedeeltelijk vanuit RMC-gelden betaald kan worden. Het gaat hier om een opleidingstrajecten voor jongeren in de binnenvaart.

Er wordt gesproken over de aanstelling van een trajectbegeleider voor de moeilijke doelgroepen (bijvoorbeeld tienermoeders, gamers / verslaafden, ex gedetineerden, woonwagenbewoners). Dit zijn vaak jongeren die thuis zitten. Besloten wordt een dergelijke trajectbegeleider voor een pilotperiode aan te stellen

Er wordt gesproken over een project “Klussenbus”. De gedachte is een soort klussenbedrijf vanuit een bus te laten “runnen” door voortijdig schoolverlaters. Er zou ook een scholingscomponent in moeten komen. Ook moet bekeken worden hoe de benodigde financiering bij elkaar kan worden gebracht.

Er wordt gesproken over het voortzetten van het project “Jong en ondernemend”. Dit project wordt uitgevoerd door het Regionaal Bureau Onderwijs (RBO) en richt zich op jongeren die een eigen onderneming willen starten. Het project is al enkele malen succesvol afgerond. Er wordt besloten het project nog een keer uit te laten voeren.
- **Jaarverslag RMC**

Jaarlijks wordt over een kalenderjaar een jaarverslag van het RMC gemaakt. Het concept hiervan wordt eerst besproken in de regiegroep en met de benoemde wijzigingen door elke gemeente naar de raad gezonden.
- **Vsv-convenanten**

Nederland wil in 2012 een reductie van 50% van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters ten opzichte van 2002 realiseren. Daarom zijn landelijk convenanten gesloten tussen staatssecretaris van Bijsterveld van OCW, scholen voor voortgezet onderwijs en voor MBO in de betreffende regio's en gemeenten. Ook de regio Midden en Zuid Kennemerland heeft in mei 2008 deze convenanten getekend. Doel van deze convenanten is een zo hoog mogelijke reductie van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters. In de convenanten wordt per school de te behalen reductie vermeld. Bedoeling is om in de komende vier jaar per jaar 10% reductie te behalen.
- **Handhaving leerplicht**

Er is een convenant in ontwikkeling, “Aanpak ongeoorloofd schoolverzuim” waarin alle partijen die betrokken zijn bij het handhaven op ongeoorloofd schoolverzuim hun rol en visie beschrijven. Hierin wordt uiteraard ook de rol van leerplicht besproken. Met name termijnen en overdrachtmomenten moeten op papier komen te staan.

4.5 Zorgadviesteam (ZAT)

Veel scholen voor voortgezet onderwijs hebben in het schooljaar 2007-2008 een zorgadviesteam. In dit team participeren diverse partijen, zoals schoolmaatschappelijk werk, GGD, jeugdzorg en ook leerplicht. Doel van het ZAT is om jongeren in een multidisciplinair team te bespreken en acties rondom de jongere vast te leggen zodat onderwijsachterstand of voortijdig schoolverlaten voorkomen zoveel mogelijk beperkt kunnen worden. In de komende jaren zullen steeds meer scholen een ZAT gaan inrichten omdat het een wettelijke verplichting wordt.

4.6 Project Integrale Aanpak Schooluitval (PIAS)

Het Project Integrale Aanpak Schooluitval (PIAS) beoogt het risico van uitval uit het onderwijs tijdig te signaleren en verder afglijden van jeugdigen van 12 tot 18 jaar te voorkomen. Dit gebeurt door begeleiding van jongeren, versterking van de zorgstructuur binnen de aangesloten scholen en afstemming tussen scholen en jeugdzorg. Medewerkers van de PIAS-scholen signaleren, in samenwerking met de zorgteams en het schoolmaatschappelijk werk, problemen die kunnen leiden tot schooluitval. Om aansluiting met de jeugdzorg te structureren en te stroomlijnen is er een gespecialiseerd team van interventiemedewerkers geformeerd. Een belangrijk doel van het PIAS-team is het inventariseren van probleemgebieden van de

jongere. Daarnaast motiveren de medewerkers zowel jongeren als hun ouders om deel te nemen aan een vorm van hulpverlening.

Uiteraard is leerplicht een van de partijen daar waar het gaat om schoolverzuim.

4.7 Ingrado

Ingrado is ontstaan uit een fusie van de LVLA, de Landelijke Vereniging van Leerplichtambtenaren, en het LWVSV, het Landelijk Werkverband voortijdig schoolverlaten. Ingrado is vanaf dat moment de brancheorganisatie voor leerplicht en voortijdig schoolverlaten (RMC). De gemeente Haarlem is zowel voor leerplicht als voor RMC lid van Ingrado.

Ingrado verzamelt informatie en stelt deze beschikbaar aan beleidsmakers, uitvoerders en ketenpartners. Op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten is Ingrado dé gesprekspartner voor de landelijke overheid, gemeenten, regio's en overige ketenpartners. Ingrado houdt vooral intensief contact met het ministerie van OCW over wijzigingen in de Leerplichtwet, bijvoorbeeld over onderwerpen als particulier onderwijs, thuisonderwijs en kwalificatieplicht. Ingrado neemt onder meer deel aan het Beleidsoverleg leerplicht (BOL).

Jaarlijks zijn er twee landelijke bijeenkomsten waarvoor zowel de leerplicht- als de RMC-medewerkers worden uitgenodigd. Tijdens de ochtend wordt de ledenvergadering gehouden. In de middag zijn er verschillende workshops waarvoor deelnemers zich vooraf kunnen aanmelden.

Ingrado voedt en ondersteunt de leerplichtambtenaren en RMC-medewerkers door het verstrekken van informatie. Dit gebeurt via de website, via het digitale Ingrado-bulletin en via het tijdschrift Ingrado Magazine. Bij zeer belangrijke ontwikkelingen wordt een zogenaamd email-alert gestuurd waarin de hoofdlijn van het onderwerp wordt neergezet. Verder bestaat de mogelijkheid om op de website vragen te stellen, bijvoorbeeld over standpunten van Ingrado ten aanzien van bepaalde onderwerpen. Voor ingewikkelder kwesties kan via Ingrado een beroep gedaan worden op een aantal deskundigen die voor Ingrado vragen beantwoorden en hierover een advies op papier zetten. Voor deze laatste dienst moet wel betaald worden. In 2007-2008 is van deze service geen gebruik gemaakt.

5 Overige activiteiten

5.1 Dag van de Leerplicht

Het ministerie van OCW organiseert jaarlijks een landelijke dag van de leerplicht. OCW vraagt gemeenten op die dag activiteiten te organiseren om de leerplicht breed onder de aandacht te brengen van scholen, ouders en leerlingen. Onder de overkoepelende naam 'Dag van de Leerplicht' vinden op die dag in het hele land allerlei activiteiten plaats die te maken hebben met leerplicht, het voorkomen van schoolverzuim en/of de handhaving van leerplicht.

Ook in 2008 werd deze dag weer georganiseerd en wel op 10 april. Het thema van dit jaar was "Recht om te leren". Wanneer we naar de geschiedenis van de leerplichtwet kijken zien we dat de eerste leerplichtwet, die stamt uit 1900, vooral werd aangenomen om kinderen te beschermen tegen kinderarbeid. Kinderen werkten in fabrieken en op het land en konden daardoor niet naar school. Door de invoering van de leerplichtwet veranderde dit. De plicht was vooral gericht op de ouders; zij waren verplicht hun kinderen naar school te laten gaan. Ze kregen een boete wanneer ze hun kinderen toch lieten werken en ze niet naar school stuurden. Voor kinderen was de leerplichtwet meer een recht; zij hadden het recht om naar school te gaan en te leren.

In Haarlem is aan de Dag van de Leerplicht in 2008 in bescheiden mate aandacht besteed. Dit had te maken met het feit dat de bezetting binnen het team op dat moment erg mager was. Er is een bezoek gebracht aan de Rebound-voorziening.

5.2 Verzuimbeleid en verzuimcoördinator

Het verzuimbeleid en de verzuimregistratie van scholen eisen aandacht. Scholen melden verzuim- en gedragsproblemen vaak te laat bij leerplicht. De scholen zijn de eerst verantwoordelijken in het bestrijden van verzuim. Van hen wordt echter wel verlangd dat zij vroegtijdig anderen inschakelen. In de eerste plaats dienen ouders betrokken te worden bij het verzuim van hun kind, maar ook leerplicht dient vroegtijdig op de hoogte te worden gesteld.

Omdat het niet of niet tijdig melden door scholen een regionaal probleem is wordt in 2007 besloten tot het aanstellen van een verzuimcoördinator. Verwacht wordt dat door inzet van deze functionaris bij het voortgezet onderwijs winst valt te behalen in de kwaliteit van de verzuimregistratie en de meldingsdiscipline van scholen.

De regionale verzuimcoördinator start op 1 februari 2008. Haar taak is om scholen voor voortgezet onderwijs in de regio te bezoeken en te informeren over het melden van ongeoorloofd verzuim. De doelstelling is dat de scholen voor voortgezet onderwijs in de regio het melden van ongeoorloofd verzuim als een vanzelfsprekendheid gaan zien en dat er geen

onduidelijkheid meer bestaat over de inhoud van de meldingen en de wettelijke kaders en verplichtingen waarbinnen de meldingen gedaan moeten worden. Zij begint met het inventariseren van de problematiek rondom het melden door scholen bij de leerplichtambtenaren in de regio. Vervolgens stelt zij een plan van aanpak op waarna ze begint met het bezoeken van de scholen. Helaas besluit de verzuimcoördinator per 1 augustus 2008 te vertrekken waardoor de pilot niet is afgemaakt. In de periode dat de verzuimcoördinator werkzaam is geweest heeft zij 42 van de 62 scholen voor voortgezet onderwijs in de regio bezocht. Het is niet altijd nodig gebleken ook nevenvestigingen te bezoeken. De contacten met de scholen hebben op diverse niveaus plaatsgevonden. Enkele scholen zijn meerdere malen bezocht.

Gezien de huidige meldingsdiscipline van de meeste scholen kan geconstateerd worden dat het melden van ongeoorloofd verzuim bij een deel van hen nog geen vanzelfsprekendheid is.

Samenvatting

Dit jaarverslag toont de vele ontwikkelingen die er gaande zijn op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten.

Onderstaand is puntsgewijs een samenvatting gegeven van de belangrijkste ontwikkelingen en activiteiten die in dit Jaarverslag zijn toegelicht.

De Leerplichtwet vormt het belangrijkste wettelijke kader voor de leerplichtambtenaren. In 2007 is de Leerplichtwet gewijzigd. De belangrijkste wijziging is het verdwijnen van de partiële leerplicht. Jongeren zijn nu kwalificatieplichtig tot hun 18^e verjaardag, wat inhoudt dat ze naar school moeten tot ze 18 jaar zijn, tenzij ze eerder al een startkwalificatie behalen.

Het bestuurlijke kader is het Collegeprogramma 2006/2009 en de Jeugdbeleidsnota "Kiezen voor jeugd", waarin het gemeentebestuur zich ten doel stelt de Haarlemse jongeren maximale ontplooiingsmogelijkheden te bieden.

De kerntaken van de leerplichtambtenaren zijn een controleren en handhaven, het geven van voorlichting, het bieden van maatschappelijke zorg en het (al dan niet) verlenen van vrijstellingen.

Op basis van de in augustus 2005 vastgestelde ambtsinstructie voeren de leerplichtambtenaren hun taak uit. De leerplichtambtenaren zijn aangewezen en beëdigd door het college. Zij hebben allen de Vakopleiding Leerplichtambtenaar afgerond. De meesten van hen zijn ook Bijzonder OpsporingsAmbtenaar (BOA).

Op 10 april 2008 was Haarlem één van de Nederlandse gemeenten die meedeed aan de Dag van de Leerplicht, die als thema had "Recht om te leren".

De leerplichtambtenaren participeren in een aantal samenwerkingsverbanden. Van 1 februari tot 1 augustus 2008 is in de regio Midden en Zuid Kennemerland een verzuimcoördinator actief die de meldingsdiscipline bij de scholen moet aanjagen.

In het schooljaar 2007-2007 zijn er in Haarlem bijna 20.000 leerplichtige jongeren. In Zandvoort gaat het om ruim 2.100 leerplichtigen, in Bennebroek om ruim 800. Deze aantallen zijn min of meer stabiel gebleven ten opzichte van voorgaande jaren. Het aantal opgemaakte processen verbaal is in de afgelopen jaren gestegen. De verklaring hiervoor is deels te vinden in het feit dat de problematiek rondom spijbelaars zwaarder is geworden.

Bijlage 1 Leerplichtcijfers schooljaar 2007-2008

Haarlem

Aantal leerplichtige jongeren

Stand per 1-8-2007	Jongens	Meisjes	Totaal
Aantal leerplichtigen 5 tot 12	5.435	5.258	10.693
Aantal leerplichtigen 12 tot 18	4.645	4.559	9.204
Totaal	10.080	9.817	19.897

Aantal meldingen van verzuim, naar soort verzuim

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Jongens 5-12	Jongens 12-18	Meisjes 5-12	Meisjes 12-18	Totaal
Signaalverzuim	9	61	6	34	110
Zorgwekkend verzuim	6	47	3	25	81
Luxe verzuim	16	6	12	4	38
Absoluut verzuim	1	3			4
Totaal	32	117	21	63	233

Aantal meldingen van verzuim, naar schooltype

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Jongens	Meisjes	Totaal
Primair onderwijs	29	21	50
Speciaal (basis)onderwijs	3		3
VSO	7	2	9
Mytylschool	1		1
Praktijkonderwijs	3	3	6
VMBO beroepsgericht	56	28	84
VMBO theoretisch	17	14	31
HAVO	7	4	11
VWO	9	2	11
MBO	18	9	27
Totaal	148	80	233

Aantal processen-verbaal, naar soort verzuim

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Tegen jongere	Tegen ouders	Tegen ouders en jongere	Totaal
Signaalverzuim	5			5
Zorgwekkend verzuim	15	3	3	21
Luxe verzuim		27		27
Absoluut verzuim		1		1
Totaal	20	31	3	54

Aantal processen verbaal, naar afhandeling

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Taakstraf jongere	Boete ouders	Overig	Onbekend*	Totaal
Signaalverzuim	1		2**	2	5
Zorgwekkend verzuim	9***		1****	11	21
Luxe verzuim		14		13	27
Absoluut verzuim		1			1
Totaal	10	15	3	26	54

* in een groot aantal gevallen is geen afloopbericht ontvangen via het parket

** 1x sepot

1x sova training (sociale vaardigheden, voor kinderen die moeite hebben met sociale situaties)

*** 1x taakstraf voor de jongere én boete voor de ouders

**** voorwaardelijke straf jongere

Aantal processen verbaal over de afgelopen schooljaren

1-8-2007 t/m 31-7-2008	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
Aantal BOA's	3	4	4	5
PV relatief verzuim	10	23	26	
PV luxe verzuim	13	26	27	
PV absoluut verzuim			1	
Totaal	23	52	58	

Bennebroek

Aantal leerplichtige jongeren

Stand per 1-8-2007	Jongens	Meisjes	Totaal
Aantal leerplichtigen 5 tot 12	236	219	455
Aantal leerplichtigen 12 tot 18	195	180	375
Totaal	431	399	830

Aantal meldingen van verzuim

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Jongens 5-12	Jongens 12-18	Meisjes 5-12	Meisjes 12-18	Totaal
Signaalverzuim					
Zorgwekkend verzuim		1			1
Luxe verzuim					
Absoluut verzuim			1	1	2
Totaal		1	1	1	3

Aantal meldingen van verzuim, naar schooltype

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Jongens	Meisjes	Totaal
Primair onderwijs		1	1
Speciaal (basis)onderwijs			
VSO			
Mytylschool			
Praktijkonderwijs			
VMBO beroepsgericht			
VMBO theoretisch	1		1
HAVO			
VWO			
MBO		1	1
Totaal	1	2	3

Er zijn in het schooljaar 2007-2008 geen processen verbaal opgemaakt tegen jongeren en/of hun ouders uit de gemeente Bennebroek.

Zandvoort

Aantal leerplichtige jongeren

Stand per 1-8-2007	Jongens	Meisjes	Totaal
Aantal leerplichtigen 5 tot 12	587	561	1.148
Aantal leerplichtigen 12 tot 18	498	490	988
Totaal	1.085	1.051	2.136

Aantal meldingen van verzuim

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Jongens 5-12	Jongens 12-18	Meisjes 5-12	Meisjes 12-18	Totaal
Signaalverzuim	2	4	2	2	10
Zorgwekkend verzuim		9	2	2	13
Luxe verzuim	4		5		9
Absoluut verzuim					
Totaal	6	13	9	4	32

Aantal meldingen van verzuim, naar schooltype

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Jongens	Meisjes	Totaal
Primair onderwijs	6	9	15
Speciaal (basis)onderwijs			
VSO			
Mytylschool			
Praktijkonderwijs			
VMBO beroepsgericht	6	3	9
VMBO theoretisch	3		3
HAVO			
VWO			
MBO	4	1	5
Totaal	19	13	32

Aantal processen-verbaal, naar soort verzuim

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Tegen jongere	Tegen ouders	Tegen ouders en jongere	Totaal
Signaalverzuim				
Zorgwekkend verzuim	1	1		2
Luxe verzuim		8		8
Absoluut verzuim				
Totaal	1	9		10

Aantal processen verbaal, naar afhandeling

1-8-2007 t/m 31-7-2008	Taakstraf jongere	Boete ouders	Overig	Onbekend*	Totaal
Signaalverzuim					
Zorgwekkend verzuim			1**	1	2
Luxe verzuim		3		5	8
Absoluut verzuim					
Totaal		3	1	6	10

* in een groot aantal gevallen is geen afloopbericht ontvangen via het parket
** voorwaardelijke straf jongere

Bijlage 2 Afkortingen

BBL	Beroepsbegeleidende Leerweg, MBO leerweg waarbij de jongeren vier dagen in de week werkt (in dienst) bij een leerbedrijf en één dag in de week naar school gaat
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar, functionaris met opsporingsbevoegdheid, die verhoren mag afnemen en processen verbaal mag opmaken
BOL	Beroepsopleidende Leerweg, MBO leerweg waarbij de jongere periodes van theorieles op school afwisselt met periodes van stage
CAReL	Centrale Administratie RMC en Leerplicht
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs, diplomering leidt tot een startkwalificatie.
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs, vervolgopleiding voor VMBO gediplomeerden. Bestaat op 4 niveaus: Niveau 1, Assistent Niveau 2, Medewerker Niveau 3, Zelfstandig medewerker Niveau 4, Middenkaderfunctionaris Bestaat daarnaast in 2 vormen: BOL en BBL
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OM	Openbaar Ministerie
PIAS	Project Integrale Aanpak Schooluitval
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, probeert vsv-ers van 18 tot 23 jaar naar een startkwalificatie te begeleiden
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming, kan een onderzoek instellen naar de omstandigheden van een kind wanneer de ontwikkeling van het kind in het gedrang komt
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs, bestaat in 4 niveaus: VMBO Basisberoepsgericht VMBO Kaderberoepsgericht VMBO Gemengde leerweg VMBO Theoretische leerweg De beroepsgerichte leerwegen kennen veel praktijklessen, de theoretische leerweg is vergelijkbaar met de oude MAVO.
VSV	Voortijdig schoolverlater, een jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie de school verlaat
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs, diplomering leidt tot een startkwalificatie
ZAT	Zorg Advies Team, een multidisciplinair overleg op scholen dat zich op casusniveau met probleemjongeren van de betreffende school bezighoudt

ZMLK
ZMOK

Zeer Moeilijk Lerende Kinderen
Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen